CONSTITVTIO
S.D.N.D. GREGORII
DIVINA PROVIDENTIA
PAPAE XIIII.

Super Immunitate Ecclesiarum.

ROMAE,

Apud Paulum Bladum Impressorem Cameralem.

M. D. XCI.

GREGORIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI,

AD PERPETVAM REI MEMORIAM.

CVM aliàs, nonnulli Prædecessores nostri, & præsertim fæl. rec. Sixtus Papa Quintus necnon Pius etiam Quintus, Sancto zelo ducti, diuersas facultates & indulta extrahendi, etiam in casibus quibusdam à iure non permissis, ex Ecclesijs criminosos, & delinquentes, compluribus sæcularibus Principibus, eorumq; Curijs, & Magistratibus, sub varijs modis, & formis, concesserint; prout in illis plenius continetur. Experientia postmodum docuit, tum ob diuersitatem, & differentiam huiusmodi indultorum, tum quia pleriq; eorundem Principum Ministri, ex hoc ipso illa diuersimode, etiam latius quàm par erat, & ad suum libitum interpretandi, occasionẽ arripuerunt, illisq; abuti cœperunt; subortam esse non mediocrem in aliquibus locis, libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ perturbationem & confusionem; alibi verò ne ipsos quidem laicos Indultis huiusmodi vti voluisse, aut potuisse, quod Populis, inueterata erga Ecclesias reuerentia, deuotis, & assuetis, scandali potius, quàm quietis occasionem præberent. Illud etiam absurdum sæpenumero secutum est, vt infimæ interdum conditionis laici, non modo iuris, sed etiam literarum penitus ignari & imperiti, dum, quasi potestates, aut ministri Curiæ sæcularis in aliquo Castro, aut Oppidulo iurisdictionem exercebant, facultatum, & indultorum huiusmodi limites longè excesserint, eaq; suo arbitratu in sensus minus rectos, & ab intentione concedentis, omnino alienos, detorserint, & illorum prætextu, quicquid sibi in mentem venit attentare præsumpserint; in graue iurisdictionis, & immunitatis Ecclesiasticæ præiudicium, locorum, & personarum diuino cultui dicatarum contemptum, ipsius diuinæ Maiestatis offensam, & scandalum plurimorum. Quare pro commisso nobis à Domino Pastoralis officij munere, prædictis absurdis, & scandalis obuiare, ac differentias huiusmodi ad vniformem regulam reducere, omnemq; dubitandi, ac perperam interpretandi occasionem dilucida declaratione, submouere, abusus tollere, & ne Ecclesiastica iura planè conculcentur, & negligantur, opportunè prouidere decreuimus, prout etiam dictus Sixtus Prædecessor noster iisdem de causis motus statuere decreuerat, licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit: ita tamen, vt quando præsens temporum calamitas, & nimia, quæ iam inualuit peruersorum hominum, malitia id exposcit, aliquid, etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora, vltra id, quod prisca illa maiorum nostrorum disciplina, & vetus sacrorum Canonum norma præscripserat in quibusdam casibus, congrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque nostra perpetuò valitura constitutione, omnia & quæcumque priuilegia, indulta, & gratias tam per prædictum Sixtum, ac Pium Quintum, quàm alios quoscumq; nostros Prædecessores, aut nosmetipsos, Sedemq; Apostolicam eiusùe Legatos, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesiis, Monasteriis, Sacellis, domibus regularibus, & sæcularibus, locisùe sacris, aut Religiosis, aliàsq; in casibus à iure permissis, hominibus certorum, tunc expressorum, vel non expressorum criminum, reis, aut fraudolentis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono pace, & quiete publica, & ex causis vrgentissimis, ac necessarijs, & æquipollentibus casibus in iure expressis, atque ex paritate, identitate, aut maioritate rationis extensis, perpetuò, vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicuius Principis, aut beneplacitum, seu aliàs quomodolibet concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, & innouata, ac vsu recepta, literasq; Apostolicas sub plumbo, aut in forma Breuis, seu alias quomodocumque desuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis, ac de verbum insertis, sublata penitus omni differentia, ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamur, vt laicis, ad Ecclesias, locaq; sacra, & religiosa prædicta, confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumq; grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidijs aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quiuè homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesijs earumuè Cemeterijs committere non verentur, aut qui proditoriè proximum suum occiderint, aut Assassini vel hæresis, aut læsæ Maiestatis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur: Sed vniuersis & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisq; Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatis, tam sæcularibus, quàm cuiusuis ordinis regularibus, districtè præcipiendo mandamus, & præcipimus, vt laicos in casibus prædictis delinquentes ad eorum Ecclesias, Monasteria, domos, & alia loca supradicta sacra, seu Religiosa respectiuè confugientes, & in eis se recipientes atq; morantes, qui prædicta delicta, eorumùe aliquod, iudicio suo commisisse videbuntur, quando à Curia sæculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, Ministris, & Officialibus Curiæ sæcularis absque irregularitatis nota, aut alicuius censuræ Ecclesiasticæ in cursu tradi, & consignari curent, & faciãt, & quilibet eorum curet & faciat. Ne autem Curia sæcularis prædicta Ministri facultate illos per se, & propria auctoritate extrahendi, & abducendi sibi olim, vt præfertur, attributa, & per præsentes reuocata, abutantur. Volumus, dictaq; auctoritate decernimus, & declaramus, vt Curia sæcularis, eiusq; Iudices, & Officiales, ab Ecclesijs, Monasterijs, locisq; sacris prædictis laicum aliquem, vt præfertur, delinquentem in nullo ex casibus supradictis sine expressa licentia Episcopi, vel eius officialis, & cum interuentu personæ Ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios, Episcopis inferiores, etiam si aliàs ordinarij sint, aut nullius diœcesis, aut Conseruatores ab hac Sede specialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi, facultas pertineat; occurrente autem casu in loco exempto, & nullius diœcesis, tunc ab Episcopum viciniorem deuoluatur

uoluatur

uoluatur hæc cognitio,& non ad alios ; capere,extrahere,aut incarcerare non posſint,niſi eo caſu, quo ipſe Epi
ſcopus,& dictæ perſonæ Eccleſiaſticæ requiſitæ illos in delictis ſuperius expreſsis culpabiles tradere,aut captu-
ræ,& carcerationi interuenire,& aſsiſtere recuſauerint ; tuncq; reuerentiæ Eccleſiæ , & locis ſacris debitæ me-
mores prædictos delinquentes minori,quo id fieri poterit cum ſcandalo,& tumulto,extrahere curent. Quodq;
delinquentes laici prædicti,poſtquam,vt præfertur ab Eccleſijs,locisuè ſacris extracti & capti fuerint,ad carce-
res Curiæ Eccleſiaſticæ reponi,& inibi ſub tuto,& firmo carcere,ac opportuna cuſtodia data illis, ſi opus fue-
rit,per Curiam ſæcularem, detineri debeant,nec inde extrahi , Curiæq; ſæculari prædictæ conſignari,nec tradi
poſsint,niſi cognito prius per Epiſcopum,ſeu ab eo deputatum,an ipſi verè crimina ſuperius expreſſa commi-
ſerint,tuncq; demum de mandato Epiſcopi per Iudicem Eccleſiaſticum Curiæ ſæculari , quacunque appella-
tione poſtpoſita,conſignentur. De crimine vero hæreſis ; cognitio ad forum Eccleſiaſticum tota pertineat,ne-
que in ea Curia ſæcularis ſe quoquomodo intromittat ; Sicuti etiam prohibemus,ne contra Eccleſiaſticas per
ſonas ſæculares,aut cuiuſuis Ordinis, vel Militiæ etiam Sancti Ioánis Hieroſolymitani regulares,quoquomo-
do etiam vigore prædictorum priuilegiorum,indultorum,aut conceſsionum,quæ omnia ad terminos iuris per
præſentes reducimus,procedant,aut ſe intromittant,illasùe ab Eccleſijs,Monaſterijs,Domibus, locisó; ſacris,
aut religioſis,etiam in caſibus in hac conſtitutione expreſsis,extrahere,abducere,capere,carcerare, aut cogno-
ſcere de criminibus ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus,aliàs quàm de iure, & per priuilegia eiſdem Ordi-
nibus,aut Militijs conceſſa permittitur, quomodolibet præſumant. Quod ſi quis quacumq; dignitate,& aucto
ritate preditus,præmiſſorum,aut alio quouis prætextu,quicquam præter,aut contra huius noſtræ conſtitutio-
nis tenorem attentare præſumpſerit,declaramus eum ipſo facto,cenſuras,& pœnas eaſdem incurrere,quę,con
tra libertatis,iuris,& immunitatis Eccleſiaſticæ, violatores per ſacros Canones, & Conciliorum generalium ,
noſtrorumq; Prædeceſſorum Conſtitutiones ſunt promulgatæ. Sicq; per quoſcumque Iudices ordinarios , &
delegatos,etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet ,
quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate in quauis cauſa,& inſtantia, iudicari, & definiri debere , nec
non irritum decernimus,& inane,ſi ſecus ſuper his,per quoſcumque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoran-
ter,contigerit attentari . Non obſtantibus præmiſsis,tam Sixti,& Pij V. quàm aliorum quorumcumque Præ-
deceſſorum noſtrorum litteris Apoſtolicis,priuilegijs,indultis,& facultatibus,quibuſuis perſonis,etiam Impe
riali,Regia,Ducali,aut alia quauis dignitate & auctoritate fulgentibus,aut Rebuſpublicis,Dominijs, Regnis,
Prouincijs,Ciuitatibus,Terris,& locis,eorumùe Curijs,Parlamentis,Senatibus, Conſilijs, Communitatibus,
Vniuerſitatibus,Collegijs,aut Præſidentibus, Proregibus,Gubernatoribus,Locatenentibus,Vicarijs, Poteſta-
tibus,alijsq; Magiſtratibus,Officialibus, Miniſtris,aut Conſiliarijs,ex prędictis,vel alijs,etiam grauioribus,&
vrgentioribus cauſis ; tam illorum intuitu,& cõtemplatione,ſiue ad eorum preces,& inſtantiam,quàm etiam
Motuproprio,& ex certa ſcientia,deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,ac per modum ſtatuti, & legis perpe
tuæ,etiam in vim contractus & fratrum noſtrorum conſilio,ſub quibuſcumque tenoribus,& formis,& cum
quibuſuis præſeruatiuis,reſtitutiuis,mentis atteſtatiuis,derogatoriarum,derogatorijs, alijsq; validiſsimis, effi-
caciſsimis,& inſolitis clauſulis,necnon irritantibus,& alijs decretis,etiamſi inibi caueatur expreſsè,quòd illis,
niſi ſub certis modis & formis,& niſi de expreſſo eorum conſenſu,ad quorum fauorem conceſſæ fuerint,dero-
gari poſsit,& aliter factæ derogationes nullius ſint roboris,vel momenti, & aliàs quomodolibet conceſsis,etiã
ſæpius approbatis,& innouatis : Quæ omnia,& ſingula, ac illorum tenores pro expreſsis habentes , quatenus
præmiſsis in aliquo aduerſentur, aut plures, quàm ſuperius expreſſos caſus contineant , auctoritate & tenore
præmiſsis omnino,ac perpetuò tollimus,& abrogamus,ac ad terminos præſentis Conſtitutionis, quoad ſupe-
rius deſcripta dumtaxat,reducimus : Et volumus cuiquam de cætero ſuffragari,& qualibet alia dictæ Sedis in
dulgentia generali,vel ſpeciali,per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad verbum non inſerta effectus earum
quomodolibet valeat impediri . Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam facilius deducantur , manda-
mus illas in Valuis Sancti Ioannis Lateraneñ. & Principis Apoſtolorum,Baſilicarum de Vrbe, necnon Can-
cellarię Apoſtolicæ de more affigi, & publicari,earum etiam exemplis inibi affixis & dimiſsis , ac poſt publi-
cationem huiuſmodi,volumus & decernimus,vt omnes & ſingulos, quos concernunt , & concernent in futu-
rum,perinde arctent , & afficiant, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent ; earundem verò præſen-
tium tranſumptis,etiam impreſsis, Notarij publici manu ſubſcriptis , eandem fidem in iudicio , & extra illud
vbique gentium & locorum haberi volumus,quæ eiſdem originalibus litteris haberetur,ſi eſſent exhibitæ, vel
oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ moderationis,præcepti,mandatorum, de-
cretorum,reductionum,declarationum,prohibitionis, ſublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel
ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac
Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum . Dat. Romæ,in Monte Quirinali, Anno
Incarnationis Dominicæ,Milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo , Nono Kal.Iunij , Pontificatus No-
ſtri, Anno Primo .

L. Dat.

M. Vestrius Barbianus ;

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium .

A. de Alexijs.

Anno à Natiuitate Domini , Milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo , Indictione quarta , die vero vigeſima octaua menſis Maij , Pontificatus Sanctiſsimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina Prouidentia Papæ XIIII. Anno primo , Retroſcripta litteræ Apoſtolicæ affixæ , & publicatæ fuerunt in Valuis Baſilicarum Principis Apoſtolorum de Vrbe , & S. Ioannis Lateranen. necnon Cancellaria Apoſtolica, & acies Campi Floræ, vt moris eſt, per nos Catherinum Menandi, & Nicolaum Druyn. Curſ.

Pompeius Guerra Magiſter Curſ.